

Абайдың қарасөзіндегі "Ақыл, қайрат, жүректі бірге ұста"
сөзінің мәні мен маңызы.

Абай Бұнанбайұлы - осынау ұлы дараның, көркем де сұлу бейнетті жазушы - жайсаң жазушының ата шұғыл қазығы болған. Дана ата-маңызы өз ойынан, сана - сезімінен тас жарған бұлақтың ағып шыққан 45 қара сөзі бар. Сол бір тақпақ дүниелерінің бірінде, "Ақыл, қайрат, жүректі бірге ұста" деген сөзінің мәні мен маңызына үңіле қарауға тұрармыз ба?

Бұнанбайұлының әр басқан ізі мен жолына шұра қонып қалдырған осынау тұндырмалар әрбір пенденің жазына қазып қалғанды бекітіліп қалғанын күмәнсіз. Әдетте, барлық қарасөздердің алар орны төрде, бұлақты соның ішінде өз басына "Ақыл, қайрат, жүректі бірге ұста" деген пікірлер бар қазарым аударылып тұр. Шүбірмен тұрып қарасаң, түбін терезе менің көзің шалғандай болады. Шықтырайтынға да, ақыл сөз қалғасын салып кеткендей, егерде адам бойында жүрегі болса, және де сол жүрегімен қайрат ақыл мен қайратты қол ұшымнан жібермей бірге ұстап тұрса, сөзсіз адам баласының көзі ашық, көкірегі аяқ болады. Берілген сөздерге үңіле қарау, мәнін ойынына әрине тұрарлықтай іс, маңызына жазылып жазушының қаламнан жазылып шыққан әр сөздің өзі жоғары деңгейде жайғасырады.

Бүгінгі таңда да қазықтың қайсы бір баласын аударып ақылның ата мен шығармашылық тастайында. Абай атамыздың өзінің жазған "Ғеззат" өлеңінде балай деп айтқан: "Қайрағым қанық, ашиде жаның, мінездерің көргенде, қайраттан, беркіл, жігерің, сүйкі, деп қасиет бергенде". Берілген өлең жолдарында қарасөзге байланысты бір ой қозғалғандай. Адам қандай бір мінезін, қанық көрсетіп, орыссыз жерде сөз қозғайтын болса, деген,

мәселен оның өзінде. Адам баласы өзінің ойына келетін ақылмен, бойына түскен қайратпен, жүрегінің үнін әрқашан бірдей ұстап, терең-тереңдік сақтау керек. Өз басына келетін болсам, үнемі жүрегімнің үнін тыңдаймын деп айта алмаймын, кей сәттерде озаға бұрылып, ойға ойланбай келген сөздерді айта салатыным да бар. Сол себепті де менің айтарым, біздің бойымызға берілген үш қасиетті дүниені алаңдап жүрмеуге ұстау қажет.

Сөз соңында айтарым, Абай Құнанбайұлыне қандай сөз айтса да, сол айтқан сөздер тасқа қашалғандай мәңгі есте қалады, сонымен қатар мәңгі мен мәңгізден өзге жағсыз әдетте аңғармай қатардан орын алады. Ақыл, жүрек, қайратпен бірдей ұстай білейік!